

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XXI. De Sacerdotibus in inferiori gradu constitutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

19
dendum Pontifici aut alii cuiuslibet dignitati vel benefi-
cio, sponte ac libere constitutus fuerit, si postmodum in-
gnorans reuocatus fuerit, tenebit cessio per eum facta, an-
tequam ad ipsius procuratoris, vel illius in cuius manib'
cessio fuerat facienda, notitiam reuocatio huiusmodi fu-
cessio deducta: nisi forte per ipsos, aut alios dolo malo fa-
ctum fuerit, quod minus ad eos, vel eorum alterum, ante
cessionem reuocatio perueniret.

Quis impetravit cedendi licentiam, compellitur renuincere, h. d.
Aliud juris est, si qui cedendi licentia cum instantia
postulata, atq; ea obtenta, leuitate forte cedere praer-
mittant: eos enim ad cedendum compellendos esse,
generali Concilio e statuitur.

DE DEPOSITIONE, SEV DEGRA-
DATIONE.
TITVLVS XX.

Spirituale conjugium dissolvitur per degradationem, h. d.
Per degradationem quoq; conjugium Ecclesie & E-
piscopi dissolvitur. Nihil enim est aliud degrada-
re, quam de gradu deicere: quod institutum est ad
similitudinem & ex auctoritatis eius qui militie dese-
ruit armate: cui tam militaris ordo, quam etiam insignia
ob delictum detrahuntur.

Duplex est degradatio, verbalis & actualis, h. d.
Verbalis est degradatio duplex, verbalis scilicet & a-
ctualis. Verbalis degradatio est, cum ab eo, qui aucto-
ritatem habet, assistente certo Episcoporum numero, de-
positionis fertur sententia. Actualis vero, siue solennis
est, cum non solum fertur sententia, verum etiam ab eo
qui degradandus est, vestes & singula insignia sui ordinis
gradatim auferuntur. Cuius ordo ac series latissime Boni-
faciana constitutione e demonstratur.

Proprius solum Episcopus potest deponere constitutus in minori-
bus ordinibus: sicut in maioribus, h. d.

Quod e autem dictum est, Episcoporum numero assi-
stente, sic intelligi oportet, si de Episcopo, aut illo
degradando agatur, qui sit in maioribus ordinibus con-
stitutus. Ceterum si de is agatur qui minoribus tan-
tum insigniti sint, proprii Episcopi sententia, absq; ullo-
rum Episcoporum s interventu, satis erit.

In degradatione sacerdotum ob causam heresi, potest procedere
solum Episcopus delinquentium, cum suis minoribus pralati, h. d.

Quinimo interdum etiam si Presbyter, vel in sacris
constitutus degradandus fuerit, plurium Episcopo-
rum interventus necessarius non erit: nam tales, si pro
heresi & seculari curie tradendi, vel perpetuo immutan-
di sint, quia Episcoporum numerus facile convenire non
potest, solus Episcopus, convocatis Abbasibus & aliis pra-
latis, vniq; suae diocesis pietate ac bonis artibus instru-
ctis, degradare poterit.

Degradatus traditur extra seculari, & pro eo debet Ecclesia an-
tecedere, & degradatus se miseri fieri, excommunicatur, h. d.

Leticus igitur ob grave flagitium degradatus, cum
ab Ecclesiastico foro fuerit projectus, seculari curie
gradatim puniendus. Vnde celebranda h erit talis de-
gradatio seculari praesente potestare, & cum perfecta
fuerit, pronuntiandum, ut secularis iudex degradatum,
tanquam clericali privilegio exutum, in forum suum re-
cipiat puniendum: pro quo tamen Ecclesia debet inter-
cedere, ut citra mortis periculum in eum sententia im-
moderetur: & si impetraverit, & degradatus poenit su-

a C. quidam sedendi, extr. ord. sit. b C. 2. §. actuali, de pa-
nis, in 6. c. ca. 2. §. verbalis, de parri, in 6. d. d. cap. 2.
e Canon. si quis invidiosus, 15. quest. 7. f Canon. si autem, in fin.
d. 15. q. 2. g Canon. 1. de heret. in 6. h Canon. novimus, extr.
de verbis significat.

perites fuerit, ab administratione sui ordinis deinde ab-
stinere. Quod si cingulo militie coactis excommunicatus
fuerit temerario sibi dudum committitur, a pueris
periculum attrahere ministerium, etiam ab Ecclesia ex caetero
Apostolorum erit abscindendus.

DE SACERDOTIBVS IN INFERIORI
GRADU CONSTITUTIS.
TITVLVS XXI.

Sacerdotes inferiori gradu, seu Presbyteri, non possunt aliis
obiter tractatum esse, h. d.

Nunc descendamus ad sacerdotum inferiori
gradu constitutos: subsequenter postea de illis
dicetur, qui licet sacerdotum non sint, tamen
tamen constituti reperimus: ac deinde de illis qui
humiliora in domo Dei necessarium ministrant
habent, qui in minoribus ordinibus dicuntur consti-
tuti, de quibus omnibus, si quid superius locuti sumus, ab-
ster potius quam ex professo locuti sumus. Inferiores sa-
cerdotes sunt Presbyteri.

Sacerdotum in duas classes divisit, summo nempe in dila-
tamento veteri, quam nova, h. d.

ET a non inelegerat sacerdotem in duo rama-
tribui esse videtur: Hec enim dicitur, una
veteri testamento a Deo per Moysen sumptis carnis,
qui ex preceptis Domini Aaron in summo Pontificatus,
filios vero eius inuinxit in minores sacerdotum, quos
etiam in novo ab ipso Christo, qui duodecim Apostolos,
tanquam majores sacerdotum, sepe rogare conuocauit,
minores instituit: Petrum vero quia summus aposto-
licus potestatem elegit, dum ei pra omnibus se pro cathedra
ves regni caelorum tribuit.

Presbyteri & Episcopi idem nomen habent, sed in maiori
gradu, de Presbyteri non dicitur, sed Episcopus dicitur, h. d.

Presbyterium e autem & Episcopum, quod in maiori
polim existit esse affirmat, & aliud artem, aliud degra-
tationis fuisse nomen. Sed cum multi in singulis Ecclesiis Pres-
byteri constituti essent, in remedium huiusmodi Pres-
byterium esse, ut per illos unus eligeretur, qui curam illius
praeparandus: electum autem Episcopum, cuius nomen
ad hoc crevit honor, ut illis tanquam filii carissimi ad-
dico nec iam pro sacerdotibus habentur, qui sub illius
Episcopi disciplina & providentia gubernantur.

Presbyter appellatur potius a potestate, quam a nomine, h. d.

Presbyteri a vero nomine, quoniam, quoniam in maiori
sumptum, magis tamen sapientiam indicant manum-
tem, quam corporis canitiam.

Quasi Presbyterorum potestas e maior, h. d.

Episcopi e igitur ac Presbyteri non potest esse
emilis circa sacra ministerium, quod in Presbytero
enim, quae genere potest Episcopus, quod in Presbytero
vero nullo pacto potest attingere. Proprius Presbytero
suo iure, quodam illius permittitur, ut eorum, quos
ter, Domini corporis s ac sanguinis consecrationem,
etiam Episcopo praesente celebrat, sed de sacra
sanctificato oleo inungit, benedicit, & de sacra
peccatis penitentes, vel in extremis agonem habentes,
am reconciliationis admittendi potestatem habet. In
piscopo permittente h, aut ultima cogente necessitate

a Dist. 21. in summo & per totum, b Canon. 8. de verbis sig-
nificat. c Canon. non videtur, dist. 90. d Canon. quod quis, 4. Presbyteri, dist. 90. e Canon. quod quis, 4. Presbyteri, dist. 90. f Canon. quod quis, 4. Presbyteri, dist. 90. g Canon. quod quis, 4. Presbyteri, dist. 90. h Canon. 1. de heret. in 6. i Canon. 1. de heret. in 6. j Canon. 1. de heret. in 6. k Canon. 1. de heret. in 6. l Canon. 1. de heret. in 6. m Canon. 1. de heret. in 6. n Canon. 1. de heret. in 6. o Canon. 1. de heret. in 6. p Canon. 1. de heret. in 6. q Canon. 1. de heret. in 6. r Canon. 1. de heret. in 6. s Canon. 1. de heret. in 6. t Canon. 1. de heret. in 6. u Canon. 1. de heret. in 6. v Canon. 1. de heret. in 6. w Canon. 1. de heret. in 6. x Canon. 1. de heret. in 6. y Canon. 1. de heret. in 6. z Canon. 1. de heret. in 6.

et baptizatos sacro linere chrismate, & virgines Deo dicare, Presbyteris conceditur. Ecclesias vero erigere, consecrare, reconciliare, sacrum chrisma conficere, Clericos ordinare, excommunicare, penitentes publice reconciliare, solis Episcopis reservatur.

DE IIS, QUI IN SACRIS SVNT CONSTITUTI. TITVLVS XXII.

In sacris constituti sunt Diaconi, & Subdiaconi: & Diaconi debent Episcopum custodire, sacerdotibus celebrantibus assistere, novum testamentum predicare: Eucharistiam vero praesente Episcopo vel Presbytero, populo erigere non possunt. h. d.

Sicut autem Episcopi Presbyteri, ita etiam & utriusque debent obedientiam Diaconi: ad quos Episcopus quodam modo laedat, aut divina verba per delectationem pollutantur. Sacerdotibus quoque celebrantibus in omnibus assistent, Evangelium ad populum praedicant. Sed nec baptizare a praesente Episcopo, aut Presbytero, nec Dominici corporis Eucharistiam populo erogare audent debent, nisi praedictis omnibus longius fortasse constitutis, necessitas ad id extrema eos compellat.

Trinitas Ecclesia non habuit Subdiaconos, & apud antiquos Subdiaconatus non reputabatur inter sacros ordines: sed postea & in iure inter sacros corpus esse haberi: & Subdiaconus potest eligi in Episcopum. h. d.

Diaconos & licet & Ecclesia primitiva legatur habuisse, talis tamen ordo apud antiquos inter sacros non numerabatur: paulatim tamen post aliquot temporum curricula ceptus est & Subdiaconatus inter sacros ordines reponi, eiusque ad similitudinem tam Presbyterorum, quam Diaconorum contentia f. fuit imperata, Cuiusmodi multae, an in Episcopum Subdiaconus eligi videret, hesitaret, novissime & post Urbanum Innocentium processit constitutio, quae, ut is quoque in Episcopum libere eligi valeat, declaravit ac statuit.

Uterque officium Subdiaconi. h. d.

Diaconum h. igitur Subdiaconus subsequitur: ad quem calicem & patinam ad altare deferre pertinet, & levitis tradere, eisque ministrare. Vrecolum quoque, & aquam manile, & manutergium tenere, Episcopo, Presbyteris, & Levitis pro lavandis ante altare manibus aquam praebere.

Subdiaconus potest qui ordinari in decimo octavo aetatis, Diaconus in vigesimo, Presbyter in vigesimo quinto. h. d.

Sicut autem Subdiacono minus creditur, quam Diacono: & Diacono minus, quam Presbytero committitur: ita ad Diaconatum minor aetas, quam ad Diaconatum, & ad Diaconatum minor, quam ad Presbyteratum suffragatur. Poterit igitur hodie i. quis, nisi aliud Canonum obstat impedimentum, decimo octavo natuansano ad primum sacrum ordinem, vigesimo ad secundum, ad Presbyteratum vigesimo quinto promoveri. Proprie sacerdotes appellantur qui Eucharistiam conficiunt, improprie etiam Diaconi & Subdiaconi.

Dignitas autem Diaconum & Subdiaconum non esse sacerdotum, proprietatem sermonis attendentes. Proprie enim sacerdos is est appellandus, cui sacrificium corporis & sanguinis Domini in altari confice-

re permittitur. Ceterum & ipsi interdum sacerdotes appellantur, sed per abusum. Vidimus haec de deis, qui in maioribus sunt ordinibus constituti: nunc videamus de his, qui in Ecclesia Dei minoribus sunt ordinibus insigniti.

DE IIS, QUI SVNT IN MINORIBVS ORDINIBVS CONSTITUTI. TITVLVS XXIII.

Minores ordines sunt Acolythatus, exorcistatus, lectoratus, & officiaratus. hoc dicit.

Vnt igitur in Ecclesia alii minores ordines, qui sine sacramentali unctione, sola Episcopi benedictione, cum quadam vaforum vel indumentorum distributione, praestantur: ut sunt, Acolythus, Exorcista, Lector, Officiarius. Acolythus a est is, ad quem praeparatio luminum, & qui cericum (a quo nomen quoque duci) deferre debet, quique suggesta pro Eucharistia subdiaconis praeparat. Exorcista h. is est, qui exorcismos memoriter retinere debet, manusque super emergentes & catechumenos in exorcizando imponere. Lector a autem is appellatur, qui lectiones debet pronuntiare, & ea, quae Prophetae vaticinati sunt, populo praedicare. Officiarius a pertinet claves Ecclesiae, ut claudat & aperiat templum Dei, & omnia quae sunt inus extraque, custodiat, fideles recipiat, excommunicatos & infideles provido iudicio repellat.

Psalmistatus est minor ordo, & potest conferri a solo presbytero. hoc dicit.

Est & psalmista, id est, Cantor, qui absque scientia Episcopi & presbytero solum jubente, officium suscipit cantandi: qui & ipse, licet apud antiquos dubitatum fuerit, inter minores ordines ceptus est annumerari f.

Constitutus in maioribus ordinibus nullo pacto matrimonium contrahere possunt, sed constitutus in minoribus possunt: sed si contrahant, privantur beneficium & dignitatem Ecclesiasticam. h. d.

Horum autem & sacrorum valde dilpar est conditio: siquidem illis ita est continentia imperata g. ut nunquam ad matrimonium aspirare valeant: his autem, si ad superiores ordines proveli noluerint, matrimonium contrahere minime interdicitur: sed eo casu non solum ad sacros ordines, & Ecclesiasticas dignitates, & administrationes admittendi non sunt: sed etiam h. beneficiis, quae quocumque forte haberint, privandi erunt: nana nec ea sine pravo exemplo possunt & gravi scandalo retinere i. & tales bona Ecclesiastica dilapidare solent. Hucusque singulariter tam de maioribus ordinibus quam de minoribus breviter tractatum fuit: exponamus nunc aliqua, quae tam majorum ordinum, quam minorum, sunt communia.

COMMVNIA TAM MAIORVM, QVAM MINORVM ORDINVM. TITVLVS XXIV.

Minores debent Majoribus exhibere reverentiam, majores vero minoribus amorem & charitatem. h. d.

In primis admonendi sunt ii, qui minori sub ordine constituti sunt & officio, ut iis, qui aus ordine precellent, aut officio, reverentia & obedientiam h. exhibeant, nec per temeritate alter alterius partes sibi vindicent. Majores quoque meminerint, se majores esse, no dominos: & ob id inferioribus non tanquam subditis dominantur, sed

a. Can. 1. §. ad acol. dist. 25. b. d. can. 1. §. ad exorcistam. c. d. can. 1. §. ad lectorem. d. d. can. 1. §. ad officiarum. e. can. Psalmista. dist. 23. f. gl. in vers. Psalmista. can. 21. dist. 2. & can. 1. vers. ad Psalmist. 23. dist. 23. g. dist. 20. & 22. per notum. h. Ca. 1. c. quod ad. & ca. diversis. ext. de cler. conjug. i. C. cum decorem. extr. de cleric. conjug. k. Can. a subdiacono. dist. 23. gl. 2. c. ad auct. extr. de temp. ordin.

a. d. can. quatuor. dist. 63. & can. 1. vers. ad Episcopum. 23. dist. 23. b. Can. Diaconi septem. §. ut igitur. dist. 93. & can. seq. c. can. 1. vers. ad Diaconum. dist. 21. d. Can. constat baptismum. de consecrat. dist. 4. e. c. a. multi. extr. de aetate & qualitat. f. can. 1. vers. ad Subdiaconum. dist. 23. i. Clem. sin. de aetate & qualitat. k. Can. 1. vers. factus. dist. 21.